

Advies 2024/03

Uitgebracht op vraag van de minister van Zelfstandigen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Inhoudingsplicht in geval van sociale schulden: praktische modaliteiten

Samengevat	1
1 Inhoudingsplicht.....	2
2 Ontwerp van koninklijk besluit	2
2.1 Overschrijving van de opdrachtgever of aannemer naar het RSVZ.....	2
2.2 Overschrijving van de door het RSVZ ontvangen bedragen naar de socialeverzekeringsfondsen	3
2.3 Terugbetaling van de te veel ontvangen bedragen	3
3 Advies van het Comité	4

Samengevat

De programmawet van 22 december 2023 heeft een inhoudingsplicht ingevoerd in geval van sociale schulden in het stelsel van de zelfstandigen. Het ontwerp van koninklijk besluit dat voor advies aan het Comité wordt voorgelegd, bepaalt enkele praktische modaliteiten van deze inhoudingsplicht.

Het Comité brengt een positief advies uit over het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit. Het verwelkomt de intentie tot automatisering van de processen beschreven in het ontwerp KB en formuleert twee bedenkingen ten aanzien van het voorgestelde systeem.

1 Inhoudingsplicht

De programmawet van 22 december 2023 heeft een inhoudingsplicht ingevoerd in geval van sociale schulden in het stelsel van de zelfstandigen¹. De inwerkingtreding van de maatregel is gepland uiterlijk op 1 juli 2024.

Bij de betaling van werken uitgevoerd in de bouw- of de schoonmaaksector, zullen opdrachtgevers of aannemers in de toekomst verplicht worden om 15% van het verschuldigde factuurbedrag (exclusief btw) in te houden en door te storten aan het RSVZ, indien blijkt dat de (onder)aannemer schulden heeft² in het sociaal statuut.³ Bij niet-naleving is in een administratieve geldboete voorzien voor de opdrachtgever of aannemer.

De programmawet voorziet erin dat de Koning bepaalt:

- de termijn waarbinnen het in te houden bedrag wordt aangerekend op het bedrag van de openstaande sociale schulden,
- de termijn en de modaliteiten van terugbetaling van het eventueel saldo indien de stortingen het bedrag van de openstaande sociale schulden overschrijden, en
- de modaliteiten volgens dewelke de ontvangen bedragen overgeschreven worden naar het socialeverzekeringsfonds of desgevallend verdeeld worden onder verschillende socialeverzekeringsfondsen.

2 Ontwerp van koninklijk besluit

Het ontwerp van koninklijk besluit dat voor advies aan het Comité wordt voorgelegd, bepaalt meerdere praktische modaliteiten betreffende:

- de overschrijving van het ingehouden bedrag naar het RSVZ,
- de overschrijving van de aldus ontvangen bedragen naar de socialeverzekeringsfondsen,
- de terugbetaling van de bedragen ontvangen door het RSVZ, die het bedrag van de sociale schulden overschrijden.

2.1 Overschrijving van de opdrachtgever of aannemer naar het RSVZ

Volgens het ontwerp van koninklijk besluit moet de opdrachtgever of aannemer die de inhoudingsplicht moet toepassen, het ingehouden bedrag aan het RSVZ overschrijven i) uitsluitend door bankoverschrijving en ii) op hetzelfde tijdstip als de betaling aan de aannemer

¹ Zie ook ABC-advies 2023/17 'Invoering van een inhoudingsverplichting in geval van sociale schulden en een register voor werkende vennoten en helpers' van 31 oktober 2023

² Hoger dan 558,55 euro tegen het indexcijfer 142,75 (basis 1971 = 100), d.w.z. iets meer dan 2.500 euro in 2024, waarvan de betalingstermijn is verstreken en die geen deel uitmaken van een correct nageleefd afbetalingsplan.

³ De inhoudingsplicht in het stelsel van de zelfstandigen is niet van toepassing als de schuldenaar reeds een schuld heeft in het kader van de inhoudingsverplichtingen overeenkomstig de RSZ-wetgeving en de fiscale wetgeving.

of onderaannemer. Gelijktijdig zal hij aan het RSVZ alle inlichtingen nodig voor de aanrekening van die storting moeten bezorgen:

- het ondernemingsnummer van de betrokken aannemer of onderaannemer;
- de datum, het nummer en het bedrag (excl. btw) van de factuur waarop de inhouding betrekking heeft, en
- een afschrift van de factuur waarop de inhouding betrekking heeft.

Het Rijksinstituut zal desgevallend bijkomende inlichtingen of de voorlegging van documenten kunnen vragen waaruit moet blijken dat de inhoudingsplicht correct werd toegepast.

2.2 Overschrijving van de door het RSVZ ontvangen bedragen naar de socialeverzekeringsfondsen

Binnen de 10 werkdagen⁴ na ontvangst van het bedrag dat het voorwerp is van een inhouding, zal het RSVZ dat bedrag naar de fondsen moeten overschrijven volgens de volgende modaliteiten:

	Ingehouden bedrag < sociale schulden	Ingehouden bedrag ≥ sociale schulden
Schulden bij één fonds	Overschrijving van het ontvangen bedrag naar dat fonds	Overschrijving naar het betrokken fonds van het bedrag van de sociale schulden bij dat fonds
Schulden bij meerdere socialeverzekeringsfondsen	Overschrijving naar elk betrokken fonds naar evenredigheid van het bedrag van zijn vordering	Overschrijving naar elk betrokken fonds van het bedrag van de sociale schulden die bij het betrokken fonds verschuldigd zijn

2.3 Terugbetaling van de te veel ontvangen bedragen

Als de door het RSVZ ontvangen bedragen de sociale schulden van de betrokkene overschrijden, zal het RSVZ de aannemer of onderaannemer in wiens hoofde de inhouding werd doorgevoerd, daarvan kennis moeten geven binnen een termijn van twee maanden te rekenen vanaf de ontvangst van het bedrag en van de inlichtingen die er betrekking op hebben. Deze kennisgeving zal de mogelijkheid en de modaliteiten moeten vermelden voor de betrokken aannemer of onderaannemer om een aanvraag tot teruggave van het overschot van de bedragen in te dienen. Die aanvraag gebeurt door middel van een formulier⁵ waarin het volgende wordt vermeld:

- de naam, het adres, het ondernemingsnummer en rekeningnummer van degene in wiens hoofde de inhouding werd doorgevoerd,
- de datum, het nummer en het bedrag (excl. btw) van de factuur waarop de inhouding betrekking heeft.

⁴ Deze termijn zal met tien werkdagen kunnen worden verlengd indien bijkomende inlichtingen of documenten worden opgevraagd.

⁵ Waarvan het model door het RSVZ zal worden bepaald.

Het RSVZ zal het bedoelde overschot zo snel mogelijk en uiterlijk binnen een termijn van twee maanden te rekenen vanaf de aanvraag tot teruggave op het aldus meegedeelde rekeningnummer moeten overmaken. Deze termijn zal evenwel niet kunnen aanvangen wanneer er een gerechtelijk onderzoek, een strafprocedure of een inspectieonderzoek lopende is.

3 Advies van het Comité

Het Comité brengt een positief advies uit over het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit dat de praktische modaliteiten van de inhoudingsplicht bepaalt en verwelkomt de intentie tot automatisering van de processen beschreven in het ontwerp KB. Het formuleert echter twee bedenkingen ten aanzien van het voorgestelde systeem.

Ten eerste merkt het Comité op dat het ontwerp van koninklijk besluit niet bepaalt op welke datum de via de inhoudingsplicht terugbetaalde sociale schulden als betaald zullen worden beschouwd. Aangezien het RSVZ na ontvangst van het bedrag van de inhouding beschikt over 10 werkdagen⁶ om dat bedrag naar de socialeverzekeringsfondsen over te schrijven, zal er echter een tijdsverschil zijn tussen het ogenblik waarop het bedrag door de opdrachtgever of aannemer zal zijn gestort en het ogenblik waarop het fonds het zal ontvangen. Het is echter van essentieel belang om de datum van betaling van de bijdragen te kennen, in het bijzonder met het oog op de berekening van het bedrag van de verhogingen wegens laattijdige betaling van de sociale bijdragen. Bijgevolg beveelt het Comité aan om, naar analogie van de bepaling die van toepassing is voor de stortingen in een postkantoor⁷, de datum waarop de storting op de bankrekening van het RSVZ is uitgevoerd te beschouwen als betaaldatum.

Daarnaast merkt het Comité op dat de termijn waarbinnen het RSVZ het in het kader van de inhoudingsplicht te veel ontvangen bedrag moet overmaken, niet aanvangt wanneer een gerechtelijk onderzoek, een strafprocedure of een inspectieonderzoek lopende is. Het Comité begrijpt dat het onmogelijk is om een maximumduur te bepalen voor deze opschorting van deze termijn en benadrukt daarom het belang van een nauwgezette opvolging van dit type dossiers, zodat bedragen die in het kader van de inhoudingsplicht te veel zijn betaald, niet ten onrechte aan de zelfstandige worden ontzegd.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 11 maart 2024:

Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter

⁶ Of zelfs 20 werkdagen indien het RSVZ bijkomende inlichtingen of documenten vraagt.

⁷ Art. 42, van het KB van 19/12/1967 houdende algemeen reglement in uitvoering van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen